

Editorial

Aquest és el tercer número de la revista *Mot so razo*, que ha recuperat la seva periodicitat anual. Ens complau extraordinàriament comptar, entre els col·laboradors d'aquest número, tant amb medievalistes consagrats com amb joves investigadors que tot just inicien la seva trajectòria. Les disciplines on s'han format els autors són ben diverses (feu un cop d'ull a les seves notes biogràfiques) i les seves especialitats cobreixen un ampli ventall de la cultura medieval. Tots coincideixen, però, en el seu rigor científic, en la seva voluntat divulgadora i en no voler excloure del seu punt de mira cap disciplina dins dels estudis medievals.

Obren el present recull dos treballs complementaris, obra de mestre i deixeble. Jaume Turró fa un repàs de l'ambient on va néixer i va evolucionar la lírica catalana des de l'època de l'acceptació de la tradició trobadoresca a la Corona d'Aragó i de la creació del mite cavalleresc de Pere el Gran, fins a l'esplendor de la cort del Magnànim. Turró constata la importància de la cort catalana com a promotora de cultura i caracteritza la lírica com un dels senyals d'identitat de la noblesa, part de l'educació i de la vida social del cavaller. Enric Bassagoda ens proporciona un exemple concret que il·lustra el marc general proposat per Turró. Dins d'aquest context, situa l'obra de dos poetes del xv, Joan de Vilagut i Guillem Tinter, fills de la noblesa castellanina. Bassagoda aporta nova documentació d'arxiu que permet convertir aquests autors de noms incorporats a personatges ben definits que ara podem entendre dins de la vida cultural del Castelló d'Empúries medieval. Joan Ferrer es remunta més enrere, als orígens del català literari i a la llengua d'aquells trobadors que van ser mestres i models de la lírica catalana. En estil planer, Ferrer torna a examinar una qüestió polèmica que havia aixecat passions en època dels pares de la romanística: què és el català? De retruc, planteja de bell nou fins a quin punt l'occità dels trobadors era tan normatiu com han volgut creure els seus editors.

El dossier *La vida al mar a l'Edat Mitjana* reuneix tres articles que, sumats, ens proporcionen una àmplia panoràmica de les activitats marítimes medievals i de la vida quotidiana dels homes de mar. Lluís Cifuentes, especialista en la ciència medieval i la seva divulgació en vernacle, dibuixa els problemes que els viatges plantejaven per a l'home medieval, i els remeis que propo-

saven els tractats de l'època. La figura central del seu article no és el viatger comú sinó aquell que s'embarca al servei de la salut dels altres: el metge o el barber. Cifuentes ens explica a quina mena de professionals interessava aquesta feina i en què consistia l'assistència sanitària en un vaixell, tot en el context de l'evolució de la professió mèdica durant l'Edat Mitjana.

Jordi Lorca ens ofereix un primer tast de la seva edició del *Tractat de la guerra* de Francesc Eiximenis. En aquesta secció del *Dotzè* el menoret ens informa sobre tota mena de detalls, teòrics i pràctics, de la guerra medieval. Lorca ha triat alguns fragments, fins ara inèdits, referents a la guerra naval, i els ha acompanyat de textos historiogràfics i literaris contemporanis. El conjunt ens dóna una visió força precisa de l'estratègia bèl·lica naval dels almiralls medievals i també de les condicions de vida de la tripulació d'un vaixell de guerra, és a dir dels pacients dels metges o barbers.

L'article d'Elisa Varela, que tanca el dossier, se centra en un aspecte que els dos treballs que el precedeixen ja havien apuntat: a l'Edat Mitjana no és fàcil distingir clarament entre guerra i pau, ni entre homes de pau i homes de guerra. Varela ens mostra tota la gamma d'aquesta paleta tan difuminada: els corsaris, o pirates amb llicència, els mercaders que es converteixen en pirates ocasionals, els assalts «per error» a naus aliades. Aquesta activitat marítima es produeix en un moment històric d'expansió econòmica i de conflictes polítics a la Mediterrània, que serveix de rerefons a l'anàlisi d'uns casos molt concrets. L'autora ens introdueix a la mena de documentació on podem trobar els detalls particulars, la història de cada dia, d'aquests homes de mar.

Us presentem, doncs, en aquest nou fruit de la col·laboració entre la Universitat de Girona i el Centre d'Estudis Trobadorescos de l'Ajuntament de Castelló d'Empúries, un ventall d'articles que combinen les grans panoràmiques sobre la vida i la cultura medievals amb l'aportació de noves dades, descobriments documentals i textos inèdits. Estem convençuts que hem fet un pas més en aquelles línies mestres que totes dues institucions ens proposàvem en iniciar aquest viatge: divulgació i rigor, noves perspectives i disciplines en contacte, fent especial èmfasi en la recerca sobre els trobadors i la història cultural del Castelló d'Empúries medieval.

Mural de la Balmesiana (Barcelona).